

ADABIYOT O'QITISHDA INTERFAOL USULLAR

G'ofurova U.A.o'qituvchi,

Farg'ona davlat universiteti

Gizdulin E.F.o'qituvchi,

Farg'ona davlat universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqola zamonaviy ta'lim sharoitida interfaol adabiyot darsining afzalliklarini o'rganadi. Maqolada interfaol adabiyot darslarini o'tkazishda qo'llaniladigan usul va vositalar, shuningdek, ularning o'quvchilar faolligiga, adabiy asarlarni tushunishga va analitik fikrlashni rivojlantirishga ijobiy ta'siri batafsil ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: interfaol dars, adabiy ta'lim, adabiyot o'qitish, o'qitish metodikasi, faol ta'lim, tahliliy fikrlash, o'qish, o'quvchilar.

Ta'limni rivojlantirish milliy ta'limotida ta'lim mazmuni va ta'lim jarayonini doimiy ravishda yangilab borish vazifasi belgilangan. Jumladan, maktab o'quvchilarining ma'naviy yuksalishida gumanitar fanlarning o'rni va adabiy ta'limning maqsadi belgilab berilgan, ya'ni o'quvchilarni go'zallik olamiga tanishtirish, ularni milliy so'z san'ati bilan yaqindan tanishtirish, o'qishga bo'lgan ehtiyojni, qiziqishni shakllantirishdan iborat. badiiy so'zda estetik didni, o'qiganlarini ijodiy idrok eta olish qobiliyatini shakllantirish, ma'naviy boy, samimiy, e'tiqodli fuqaroni tarbiyalashga xizmat qiladi.

O'qituvchilar va ota-onalar maktab o'quvchilari yetarli kitob o'qimayotganidan noliydi. Ammo bugungi kunda vaziyat halokatli: bolalar o'qishni butunlay to'xtatadilar. Adabiyot darslarini tashkil etish va o'tkazishga yangicha yondashuvlar vaziyatni tubdan o'zgartirishga yordam beradi. An'anaviy darsni interfaol darsga aylantirish kerak, bu bir qator afzalliklarga ega.

Interfaol texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning ichki qobiliyatlarini faollashtirishga, ularning tabiiy qobiliyatlarini ro'yobga chiqarishga, hayotiy va ijtimoiy tajribadan ajralgan tayyor ma'lumotlarni hazm qilish o'rniga mustaqil fikrlashni rag'batlantirishga yordam beradi.

Interfaol adabiyot darslari o'quvchilarda asosiy kognitiv ko'nikmalarni shakllantirishga yordam beradi va turli kundalik sharoitlarda xatti-harakatlar namunalari beradi.

Adabiyot darslarida interfaol texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishga, o'qish va til madaniyatini oshirishga, o'quv materiallari va shaxsiy o'quv faoliyatini mustaqil tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga, boshqalarning fikriga hurmatni tarbiyalashga, o'quvchilar madaniyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. polemika va o'z-o'zini taqdim etish.

Bunday adabiyot darsida o'qituvchining roli ham sezilarli darajada o'zgaradi. O'qitishning interfaol usullaridan foydalangan holda o'qituvchi o'quvchilarning o'quv faoliyatini faollashtiradi, interfaol darslarda talabalar jamoasining tashkilotchisi, maslahatchiga aylanadi. Talabalarga muloqot va muloqot ko'nikmalarini egallash imkoniyati beriladi.

Interfaol ta'limni tashkil etish hayotiy vaziyatlarni modellashtirish, rolli o'yinlardan foydalanish va tahliliy ish jarayonida umumiy muammolarni hal qilish uchun sharoit yaratishni o'z ichiga oladi. Bunday mashg'ulotlar davomida maktab o'quvchilari boshqa odamlar bilan muloqot qilishni, tanqidiy fikrlashni va o'ylangan, oqilona qarorlar qabul qilishni o'rganadilar.

Interfaol usullardan foydalanish - bu adabiyot darsida hamkorlik uchun eng qulay muhit yaratish va shaxsga yo'naltirilgan ta'limni to'liqroq amalga oshirishga imkon beradigan usul. O'qituvchi dars davomida o'z vaqtini oqilona taqsimlash va dars maqsadlarini amalga oshirish uchun yordamchilarni tayyorlash imkoniyatiga ega [1, 12-b.].

Adabiyot darslarida interfaol texnologiyalardan foydalanish zarur va maqsadga muvofiqdir. Bu sizga talabalarga ta'sir qilish vositalarini diversifikatsiya qilish va birlashtirish, o'quvchilarning o'qishga bo'lgan ijobiy motivatsiyasini oshirish, o'z-o'zini nazorat qilish va o'quv natijalarini nazorat qilishni sifat jihatidan o'zgartirish, o'quv faoliyatini o'z vaqtida sozlash imkonini beradi.

Ta'limda interfaol texnologiyalardan foydalanish asosiy ta'lim tizimini tubdan o'zgartiradi. O'quv jarayonini tashkil etish individual bo'lib, har bir o'quvchiga e'tiborni qaratish imkonini beradi.

Interfaol texnologiyalardan foydalanish jarayonida o'quvchi shaxsi rivojlanadi, talabalar axborot jamiyatida erkin va qulay hayotga tayyorlanadi, jumladan:

- fikrlashning vizual-majoziy, vizual-samarali, nazariy, intuitiv, ijodiy turlarini rivojlantirish;

- kompyuter grafikasi va multimedia texnologiyasidan foydalanish orqali estetik tarbiya;

- muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish;

- qiyin vaziyatda optimal qaror qabul qilish yoki yechim taklif qilish ko'nikmalarini rivojlantirish (qaror qabul qilish faoliyatini optimallashtirishga qaratilgan vaziyatli o'yinlardan foydalanish);

- axborot madaniyatini, axborotni qayta ishlash ko'nikmalarini shakllantirish (integral paketlardan foydalanish, turli gipermatnli dizayn muhitlari, Internet).

Interfaol texnologiyalardan foydalanish o'quv jarayonining barcha darajalarini faollashtirishga olib keladi, bu:

- interfaol texnologiyalarni joriy etish orqali o'quv jarayonining samaradorligi va sifatini oshirish;

- kognitiv faollikni faollashtirishni belgilovchi rag'batlantirish (rag'batlantirish)ni ta'minlash;

- turli fan yo'nalishlariga oid masalalarni yechishda zamonaviy o'quv qurollaridan, jumladan, audiovizual vositalardan foydalanish orqali fanlararo aloqalarni chuqurlashtirish.

Adabiyot darslarida interfaol texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning bilim faolligini faollashtiradi, maktab o'quvchilarining fikrlash va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiradi, zamonaviy axborot jamiyatida faol hayotiy pozitsiyani shakllantiradi.

Shunday qilib, adabiyot darslarida interfaol texnologiyalardan foydalanish nafaqat o'qitish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi, balki darsda yanada samarali muhit yaratishga yordam beradi va o'quvchilarni o'rganilayotgan materialga qiziqtiradi. Bundan

tashqari, interfaol texnologiyalarga ega bo'lish va undan foydalanish zamon va o'quvchilaringiz bilan hamnafas bo'lishning yaxshi usuli hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Clarin M.V. Interfaol ta'lim - yangi tajribani o'zlashtirish vositasi // Pedagogika. – 2000. - 7-son.
2. Kostrub O.P. Yoritishda o'rganishning hozirgi usullari. – K., 2000 yil.
3. Ksenzova G.Yu. Istiqbolli maktab texnologiyalari: Proc. - usul. nafaqa – M., 2000 yil.
4. Suvorova N. Interfaol ta'lim: yangi yondashuvlar. – 2000. - 1-son.
5. Arutyunov Yu.S. Faol ta'lim usullarini tasniflash to'g'risida / Yu.S. Arutyunov, I.V. Borisova, S.G. Kolesnichenko, I.V. Brajnikov, A.A. Solovyova // Ta'lim jarayonida faol o'qitish usullarini qo'llash. – Riga, 1983. – 36–39-betlar.